

A Kúria a dr. Turny és Deczki Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Deczki László ügyvéd) által képviselt felperesnek - a dr. Dóra Tímea ügyvéd által képviselt alperes ellen közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményei iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 16.M.3633/2011. szám alatt megindított és a Fővárosi Törvényszék 59.Mf.632.000/2012/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - 2014. február 12. napján megtartott tárgyaláson - meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 59.Mf.632.000/2012/3. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 16.M.3633/2011/6. számú ítéletét megváltoztatja és megállapítja, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes közalkalmazotti jogviszonyát. A jogellenességhez fűződő jogkövetkezmények tekintetében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak az eljárást folytatni kell.

A Kúria a felek felülvizsgálati eljárási költségét egyenként 20.000,- Ft (Húszezer forint) és 5.400,- Ft (Ötezer-négyszáz forint) áfa összegben állapítja meg.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a felperes 1982. augusztus 2-ától állt közalkalmazotti jogviszonyban az alperessel dietetikus és táplálkozási tanácsadó munkakörben. 2011. július 7-én a felperes, dr. S. Á. főigazgató főorvos, K.-né V. M. gazdasági főigazgató-helyettes és B.-né D. V. élelmezésvezető megbeszélést folytattak, sorra vették a felperes munkaköri feladatait, a munkáltatói kifogásokat és a súlyos hiányosságokat. A megbeszélésen a felperesnek felajánlották, hogy a közalkalmazotti jogviszonyát közös megegyezéssel szüntessék meg. Tájékoztatották, hogy amennyiben ezt nem fogadja el, úgy a jogviszonyát munkáltatói intézkedéssel szüntetik meg. A felperes a közös megegyezést választotta. Ezt követően még a nap folyamán megjelent a Humánpolitikai Osztályon, ahol elkészítették a megállapodást a

jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetéséről, majd azt a felperes aláírta.

A következő napon - 2011. július 8-án - a felperes telefaxon visszavonta a jogviszonya közös megegyezéssel történő megszüntetésére tett nyilatkozatát arra hivatkozva, hogy azt jogellenes fenyegetés hatására tette és a munkáltató a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét is megsértette. Az alperes 2011. július 13-án kelt levelében közölte a felperessel, hogy a jognyilatkozat visszavonását nem fogadja el, minthogy nem fenyegetés hatására tette azt a felperes. Kifejtette azt is, hogy a megállapodás hatályosult, azt írásba foglalták, aláírása megtörtént, a felperes az általa aláírt dokumentum másolati példányát át is vette.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy a jogviszonyát az alperes jogellenesen szüntette meg.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság 16.M.3633/2011/6. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Az ítélete indokolásában kifejtette, hogy a felek között a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésére 2011. június 7-én szóban a megállapodás létrejött, majd a felek egyező akaratának megfelelően azt írásba is foglalták. A megállapodást mindkét fél aláírta, így annak érvényességére nincs kihatással az, hogy azt dr. S. Á. a munkáltató képviselőjében nem a felperessel egy időben írta alá. Nem tartotta alkalmazandónak a perbeli esetre a felperes által felhívott Ptk. 214. § (1) és (2) bekezdését, mivel itt nem szerződéses ajánlat hatályosulásáról, hanem a felek megállapodásának utóbb - de még a megállapodás napján - történt írásba foglalásáról volt szó. A felperesnek a munkáltatói jogellenes fenyegetésre történt hivatkozása vonatkozásában kifejtette, a közös megegyezés aláírása a felperes választásának az eredménye volt, a megbeszélésen résztvevő tanúk nyilatkozata alapján pedig arra a következtetésre jutott, hogy a felperessel szemben sem akarathajlító fenyegetést, sem kényszerítést nem alkalmaztak. A jogviszony munkáltató általi megszüntetését kilátásba helyező tájékoztatást nem tekintette jogellenes fenyegetésnek.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve az ítélet megváltoztatását, a keresetének megfelelő döntés hozatalát, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a döntésképtelen állapotára vonatkozó bizonyítást nem folytatta le, nem tárta fel az alperes ehhez vezető magatartását. Ezen az sem változtat, hogy a felettese helyettesítését nem vállalta, hiszen

azt a feladatot korábban nem végezte, az ahhoz szükséges ismereteket az alperes nem kívánta számára biztosítani. Álláspontja szerint az akarathajlító pszichikai kényszer és fenyegetés alkalmazása aggály nélkül megállapítható, az így kialakult pszichikai állapotában döntést nem tudott hozni. Hivatkozott arra is, hogy a közös megállapodásra vonatkozó nyilatkozata visszavonásának munkáltatóhoz érkezésekor a közös megegyezés még a jogkörgyakorló részéről aláírva nem volt, így a megállapodás nem jött létre.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

A Fővárosi Törvényszék 59.Mf.632.000/2012/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Rámutatott arra, hogy a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 87. § (2) bekezdése értelmében, figyelemmel a (3) bekezdésben foglaltakra is, a jogviszony közös megegyezéssel történt megszüntetéséhez érvényességi kellék az írásba foglalás, ami a perbeli esetben a szóbeli megállapodással azonos tartalommal megtörtént. Nincs tehát szó arról, hogy bármelyik fél szerződéses ajánlatot tett volna a másiknak, amely még nem került elfogadásra az ajánlat visszavonását megelőzően. Álláspontja szerint az alperes 2011. július 13-i válaszfelülvizsgálatából nem következik, hogy a közös megegyezést a visszavonás időpontjában a munkáltatói jogkör gyakorlója még ne írta volna alá. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság helyes kioktatásának megfelelően a felperest terhelte a bizonyítási kötelezettség a jogellenes fenyegetés, illetve kényszerhelyzet megvalósulását illetően, a tanúk nyilatkozatai pedig nem támasztották alá, hogy a megbeszélés olyan hangnemben folyt volna, amely a felperest döntésképtelenné tette. A felperes a perben sem cáfolta, hogy a tanúk által elmondott hiányosságok a munkavégzésében felmerültek, a fellebbezésében maga is úgy nyilatkozott, hogy a munkaköri leírásban meghatározott helyettesítési feladatot nem akarta elvállalni. Nem cáfolta azt sem, hogy a közös megegyezést ő választotta, a megbeszélést követően az irodájába távozott, majd az alperes más épületében található Humánpolitikai Osztályon a közös megállapodást aláírta.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, kérve a annak hatályon kívül helyezését és új határozat hozatalát, másodlagosan az ügyben eljáró bíróságok új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását.

Álláspontja szerint a törvényszék jogszabálysértően állapította meg, hogy a felek között a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 25. § (2) bekezdés a) pontja szerinti közös megegyezéssel szűnt meg a közalkalmazotti jogviszony. E körben előadta, hogy a megszüntetés időpontjában

hatályos Kjt. 2. § (3) bekezdése alapján az 1992. évi XXII. törvényt (Mt.) háttérszabályként kell alkalmazni, melynek 6. § (4) bekezdése alapján az írásbeli nyilatkozat akkor tekinthető közöltnek, ha azt az érdekeltnek, vagy az átvételre jogosult személynek adják át. Felette a munkáltatói jogkör gyakorlására kizárólagosan a főigazgató főorvos volt jogosult, így a közös megegyezést tartalmazó nyilatkozat aláírása is kizárólag az ő jogkörébe tartozott. Hivatkozott a felperes a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 214. § (1) bekezdésére is, mely alapján az írásban, vagy távirati úton közölt nyilatkozat hatályosságához az szükséges, hogy az a másik félhez megérkezzen. A még hatályossá nem vált nyilatkozatot pedig vissza lehet vonni ugyanezen szakasz (2) bekezdése alapján. A perbeli esetben a felperes visszavonta szerződéses nyilatkozatát, még mielőtt a megállapodást a munkáltatói jogkör gyakorlója aláírta volna. Mindezek alapján pedig nem jött létre közös megegyezés a felek között, egyrészt mert az első nyilatkozat megtételekor a felperesnek időlegesen hiányzott az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége, másrészt pedig azért, mert a nyilatkozatát még a közös megállapodás munkáltatói jogkör gyakorlója általi aláírását megelőzően visszavonta.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozott.

Az ügyben elsődlegesen azt kellett vizsgálni, hogy a felek között joghatályosan létre jött-e a megállapodás a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetéséről.

Az irányadó tényállás szerint a felek 2011. július 7-én szóban megállapodtak a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetéséről. Az Mt. 87. § (2) bekezdése értelmében, figyelemmel a (3) bekezdésben foglaltakra is, a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetéséhez érvényességi kellék az írásba foglalás. Ha pedig a szerződés érvényességének feltétele az írásba foglalás, a szerződéskötésre is csak írásban lehet ajánlatot tenni és csak írásban lehet az ajánlatot elfogadni. A felek által szóban történt megállapodás tehát nem volt alkalmas a joghatás kiváltására, ezért a felperes által egyoldalúan 2011. július 7-én aláírt megállapodás a felperes ajánlatának minősül, amelyet közölt az alperessel, így ajánlatához kötve volt. A szerződés érvényes létrejöttéhez szükséges volt még az, hogy azt a munkáltatói jogkör gyakorlója aláírja, azaz egyetértését írásban kifejezze és ezt a felperessel közölje.

A munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésére irányuló szerződésnél az ajánlati kötöttség polgári jogi szabályai

alkalmazhatók. (EBH 2001.463.)

A Kúria a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a felperes ajánlati kötöttsége az ajánlat visszavonásának időpontjában fennállott-e. A Ptk. 214. § (1) bekezdése értelmében a szerződési nyilatkozat, illetve az írásban, vagy távirati úton közölt nyilatkozat hatályosságához az szükséges, hogy az a másik félhez megérkezzen. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése alapján a még hatályossá nem vált nyilatkozatot vissza lehet vonni. A visszavonó nyilatkozatnak legkésőbb a visszavont nyilatkozattal egy időben kell a másik félhez érkeznie, illetőleg tudomására jutnia. A felperes azzal, hogy a megállapodást aláírta és azt a munkáltató humánpolitikai osztályán hagyta, szerződési nyilatkozatát közölte a munkáltatóval, így az hatályosult, annak visszavonására az ajánlati kötöttség ideje alatt nem volt lehetőség. E körben nem hagyható figyelmen kívül a rendes körülmények között várható válaszadási idő [Ptk. 211. § (2) bekezdés]. A megállapodás létrejöttéhez nem annak van jelentősége, hogy azt mikor írta alá a munkáltatói jogkör gyakorlója, hanem annak, hogy azt mikor közölte a felperessel, minthogy az ajánlat elfogadását a másik féllel közölni kell. Az ajánlati kötöttség a válaszadáshoz szükséges időtartam idejéig áll fenn, melynek meghatározásánál nem hagyható figyelmen kívül, hogy a munkáltatói jogkör gyakorló jelen volt a szóbeli megállapodásnál, a felperes ajánlatát rövid időn belül írásba foglalták, hosszabb megfontolásra így nem volt szükség, nem volt annak akadálya, hogy az ajánlatot még aznap elfogadja a alperes. Az alperes csak 2011. július 13-án kelt és ezt követően megküldött nyilatkozatában közölte a felperessel, hogy a visszavonást nem fogadja el, azt pedig, hogy ajánlatát elfogadja, írásban feltehetőleg 2011. szeptemberében közölte.

A 2011. augusztus 20-án kelt ellenkérelmében ugyanis még azt adta elő, hogy a jogviszony megszüntetésével kapcsolatos okiratok kiadására csak 2011. szeptember 7-e után lesz lehetősége, ekkor fogja azokat a felperes részére postázni. Minthogy a a felperes ajánlati kötöttsége ebben az időpontban már nem állt fenn, a megszüntetésre vonatkozó írásbeli megállapodás ekkor érvényesen már nem jöhetett létre a felek között. Az alperes ehhez képest jogellenesen szüntette meg a felperes jogviszonyát.

A fenti indokolásra figyelemmel a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdésében foglaltak alkalmazásával az ezzel ellentétes álláspontot képviselő jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta és közbenső ítéletében [Pp. 213. § (3) bekezdés] megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes közalkalmazotti jogviszonyát. A jogellenességhez fűződő jogkövetkezmények tekintetében a közigazgatási és munkaügyi bíróságnak az eljárást folytatni kell.

A Kúria a felek felülvizsgálati eljárási költségét megállapította,

annak viseléséről az elsőfokú bíróság dönt [Pp. 275. § (5) bekezdés]

A felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2014. február 12.

Dr. Tálné Dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke, Dr. Bicskei Ildikó s.k. előadó bíró, Sipőczné Dr. Tánczos Rita s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

kúriai tisztviselő